

การรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัด
เพชรบูรณ์ กรณีศึกษา ละครเรื่อง ฮอโมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2
Media literacy of students in upper secondary in the Phetchabun City:
case study in Hormones Season 2

วันฉัตร กันหา¹

Wanchatr Kanha¹

¹หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์เนื้อหาในละครเรื่องฮอโมนส์ วัยว้าวุ่นซีซั่น 2 ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน 2) ศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ วิธีการดำเนินการวิจัย ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินผล เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่เคยรับชมละครเรื่องฮอโมนส์ วัยว้าวุ่นซีซั่น 2 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา โดยการกำหนดจำนวนตัวอย่างตามโรงเรียน ทั้ง 9 แห่ง แบ่งเป็นโรงเรียนละ 45 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 405 คน

สรุปผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับการรู้เท่าทันสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ได้แก่ วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสื่อ ละคร เรื่อง ฮอโมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 4.07$) วิเคราะห์วิพากษ์สื่อละคร เรื่อง ฮอโมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 4.03$) ประเมินคุณค่าสื่อละคร เรื่อง ฮอโมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 3.95$) และความสามารถในเชิงสร้างสรรค์ หรือสื่อสาร ($\bar{x} = 4.05$) เช่นเดียวกันกับมีความคิดเห็นต่อฉากที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน ในสื่อละครเรื่องฮอโมนส์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) ได้แก่ ฉากแสดงความรักระหว่างเพศเดียวกัน (ชายรักชาย/หญิงรักหญิง) ($\bar{x} = 3.76$) และด้านผลกระทบต่อวัยรุ่นจากการรับชมละคร เพื่อความบันเทิงและสนุกสนาน มากที่สุด ($\bar{x} = 4.26$) แต่ยังมีบางประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ วัยรุ่นมีเมียน้อย และวัยรุ่นต่อต้าน ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่า วัยรุ่นแต่ละคนมีประสบการณ์ร่วมต่อเนื้อหาแตกต่างกัน

คำสำคัญ : การรู้เท่าทันสื่อ, นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย, ละครเรื่อง ฮอโมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2

Abstract

This study aims to; 1) content analysis in the TV series “Hormones Season 2” to teenagers risking of imitation behavior and 2) study the Media Literacy of high school students from Muang Distict, Phetchabun.

This study is the quantitative research collected data by using a questionnaire, then the overall data were analyzed.

The sample group is the high school students from Muang Distict, Phetchabun who used to watch the TV series “Hormones Season 2” using a quota sampling on 9 schools, each school has approximately 45 people, 405 in total.

The results of the study revealed that respondents with the media literacy in the TV series “Hormones Season 2” was at a high level ($\bar{x} = 4.02$), which were; the ability to access ($\bar{x} = 4.07$), the ability to analyze ($\bar{x} = 4.03$), the ability to evaluate ($\bar{x} = 3.95$), the ability to create or communicate information in a variety of forms ($\bar{x} = 4.05$). The same as the opinions towards the scenarios risking of imitation behavior was at ($\bar{x} = 3.62$) which were; homosexual love showing scenario (male to male / female to female) ($\bar{x} = 3.76$), the effects to teenagers from watching the TV series on entertainment purpose ($\bar{x} = 4.26$). However; the respondents had the opinions in some issues at the moderate level which were; they felt nothing and disagreed with the TV series. This could be considered that the respondents had experienced the content differently.

Keywords : Media Literacy, students in upper secondary education, Hormones Season 2

บทนำ

ในปัจจุบันสื่อมวลชน มีบทบาทอย่างมากในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิง แต่ยังไม่มีความชัดเจน บางสื่อ จะมุ่งเน้นความบันเทิงตามยุคสมัย เพื่อหวังผลจากการโฆษณา บ่อยครั้งมักพบว่า รายการที่ออกมานั้นส่อไปในทางที่ไม่ค่อยจะถูกต้องตามสังคม และวัฒนธรรมประเพณีของไทย ทำให้ผู้ดู ผู้ชมส่วนหนึ่ง รับข้อมูล ข่าวสาร ความบันเทิง เหล่านั้นโดยไม่สามารถวิเคราะห์ เลือกรับ แยกแยะความแตกต่างระหว่างเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อตามความเป็นจริง กับเรื่องที่เปี่ยมเบนจากความจริงหรือความดี จึงเกิดพฤติกรรมบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค และสังคม โดยพฤติกรรมที่ผู้บริโภคแสดงออกมานั้น ถ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาสังคมตามมาได้

ละครฮอร์โมน วัยว้าวุ่น เป็นรายการโทรทัศน์ประเภทละครชุด ผลิตโดยจีทีเอช และนาตาวางกอก สร้างเรื่อง และเขียนบทโดยทรงยศ สุขมากอนันต์ ซึ่งเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียน นาตาวางกอก การตอบรับในด้านบวกละครชุดเรื่องนี้ นำเสนอวิถีชีวิตของวัยรุ่น ตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมา

และไม่มุ่งสร้างภาพความตึงเครียดจนเกินจริง เป็นละครชุดที่วิจัยน่าสนใจติดตามเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเนื้อหาที่โดนใจ และเป็นเรื่องใกล้ตัวที่อยู่ในชีวิตประจำวัน ตัวละครที่นำมาแสดงก็น่าดึงดูด น่าติดตาม

ส่วนการตอบรับในด้านลบมีเสียงตอบรับในด้านลบ จากผู้ปกครองจำนวนมาก จนไปถึงสำนักงาน คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ที่ไม่เห็นด้วยกับการที่ ละครนี้มีเนื้อหาล้อแหลมและไม่เหมาะสมกับเยาวชน รวมทั้งมีฉากที่ไม่เหมาะสมกับประเพณีอันดีงามของไทย เสียง วิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เหมาะสมของเนื้อหาในละครเรื่องฮอโมนส์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 เป็นโจทย์ที่นำมาสู่การตั้งคำถาม ว่า แล้วเยาวชนที่ถูกสังคมแสดงความเป็นห่วง มีภูมิคุ้มกันเพียงพอหรือไม่ หากไม่มีเขาเหล่านั้นคิดอย่างไรต่อความเป็น ห่วงของสังคม และหากมีภูมิคุ้มกัน เขาเหล่านั้น คิดและมีมุมมองต่อประเด็นการรู้เท่าทันเนื้อหาในละครเรื่องดังกล่าว อย่างไร เรื่องกังวลเหล่านี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจหาคำตอบในเรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของละครเรื่องฮอโมนส์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบ ของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อสารมวลชน
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสื่อโทรทัศน์ และละครโทรทัศน์
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้สื่อ ของกลุ่มเป้าหมาย
5. รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยจึงกำหนดแนวทางในการดำเนินการวิจัยไว้เป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจวรรณกรรม โดยศึกษาค้นคว้า และรวบรวมแนวความคิด ข้อมูลต่างๆ จากหนังสือ ตำรา และ งานวิจัย เพื่อนำมากำหนดกรอบความคิดในการวิเคราะห์เนื้อหา
2. ศึกษาหาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การวิเคราะห์เนื้อหา จากละครเรื่อง ฮอโมนส์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2
4. การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง พร้อมกับวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
5. การสรุปเนื้อหา กรณีศึกษาละครเรื่อง ฮอโมนส์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรม กลุ่มเป้าหมาย

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในละคร ที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน

ผู้วิจัยพบว่าเนื้อหาของละครเรื่องฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 มีหลายฉากในละครที่มีความอ่อนไหวในสังคม พฤติกรรมเลียนแบบ และการแสดงที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีเนื้อหาที่ถูกสังคม นักจิตวิทยา นักวิชาการสื่อ ผู้ปกครอง ฯลฯ ออกมาแสดงความคิดเห็นจำนวนมาก โดยผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็นฉากหลักต่างๆในละคร จำนวน 10 ฉาก และทำการคัดเลือกฉาก โดยการประเมินฉากที่มีความอ่อนไหว และมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบมากที่สุด 5 ฉาก จากการทำแบบประเมินของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน จนสามารถวิเคราะห์ประเด็นอ่อนไหวเหล่านั้นได้จากฉากต่างๆในละคร ประกอบด้วย

1. ฉากการมีเพศสัมพันธ์ในโรงเรียนของนักเรียนชาย-หญิง
2. ฉากการข่มขืนของครูผู้ชายกับนักเรียนหญิง
3. ฉากแสดงความรักระหว่างเพศเดียวกัน (ชายรักชาย/หญิงรักหญิง)
4. ฉากการเสพยาเสพติด
5. ฉากการทำแท้ง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ระดับการรู้เท่าทันสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสื่อ ละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2, การวิเคราะห์วิพากษ์สื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2, การประเมินคุณค่าสื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 และ ความสามารถในการเชิงสร้างสรรค์ หรือสื่อสาร ของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 405 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ระดับการรู้เท่าทันสื่อ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.02$) ได้แก่ วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสื่อ ละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมา คือ ความสามารถในการเชิงสร้างสรรค์ หรือสื่อสาร ($\bar{x} = 4.05$) การวิเคราะห์วิพากษ์สื่อละครเรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 4.03$) การประเมินคุณค่าสื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ($\bar{x} = 3.95$) ตามลำดับ เช่นเดียวกับกับระดับความคิดเห็นต่อฉากที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมเลียนแบบของเยาวชน ในสื่อละครเรื่องฮอว์ไทม์วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.62$) ได้แก่ ฉากแสดงความรักระหว่างเพศเดียวกัน (ชายรักชาย/หญิงรักหญิง) ($\bar{x} = 3.76$) ฉากการข่มขืนของครูผู้ชายกับนักเรียนหญิง ($\bar{x} = 3.65$) ฉากการมีเพศสัมพันธ์ในโรงเรียนของนักเรียนชาย-หญิง ($\bar{x} = 3.60$) ฉากการทำแท้ง ($\bar{x} = 3.56$) และฉากการเสพยาเสพติด ($\bar{x} = 3.53$) และระดับความคิดเห็นด้านผลกระทบต่อวัยรุ่นจากการรับชมละครเรื่องฮอว์ไทม์วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.67$) ได้แก่ ได้รับความบันเทิงและสนุกสนาน ($\bar{x} = 4.26$) วัยรุ่นทำตาม ($\bar{x} = 3.93$) ไม่มีผลกระทบใดๆต่อวัยรุ่น ($\bar{x} = 3.82$) และมีวัยรุ่นได้คิดและพิจารณาเรื่องราวต่างๆได้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 3.50$) และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ วัยรุ่นเมินเฉย ($\bar{x} = 3.31$) และวัยรุ่นต่อต้าน ($\bar{x} = 3.20$)

โดยมีข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้แก่ 1) เป็นละครที่สะท้อนชีวิตวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันได้ดี 2) ควรระวังในเรื่องฉากล่อแหลมที่มีผลต่อวัยรุ่น 3) เรื่องราวตรงกับชีวิตจริงของวัยรุ่น 4) ผู้แสดงน่าสนใจและ น่าติดตาม

สรุปและวิจารณ์ผล

ผลการอภิปรายจากการศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีความสามารถด้านเข้าถึงแหล่งข้อมูลสื่อละครได้ดี และยังสามารถแยกแยะและเลือกรับข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของละครได้โดยมีพฤติกรรมการใช้สื่อต่อวัตถุประสงค์การรับชมละครเรื่องฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 เพื่อความบันเทิงและรับชมที่บ้านเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับ อรณุช เลิศจรยารักษ์ (2541) เป็นสื่อที่เข้าถึงได้ง่าย มีทั้งภาพและเสียงปรากฏให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่าย การดูโทรทัศน์อยู่กับบ้านจึงสะดวกสบายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ขณะที่ชมรายการจะสามารถทำงานอย่างอื่นได้ด้วย และสอดคล้องกับ เมทินี ทองศรีเกตุ (2552) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดูละครทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่รับชมละครโทรทัศน์ที่บ้าน และใน 1 สัปดาห์ดูละครทุกวันเพื่อความสนุกสนานบันเทิง

ระดับการรู้เท่าทันสื่อ จากการรับชมละครเรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ใน 4 ด้าน ได้แก่ วิธีการเข้าถึงแหล่งข้อมูลสื่อ ละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2, การวิเคราะห์วิพากษ์สื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2, การประเมินคุณค่าสื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 และความสามารถโน้มน้าวสร้างสรรค์ หรือสื่อสาร พบว่านักเรียนมีระดับการรู้เท่าทันสื่อเป็นอย่างดี สามารถเข้าถึงข้อมูลสื่อ ได้อย่างหลากหลายรูปแบบ ทั้งการรับชมทีวี และผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต ผ่านทางคอมพิวเตอร์ และสมาร์ตโฟนเป็นส่วนใหญ่ สามารถวิเคราะห์วิพากษ์สื่อละคร โดยทราบว่าเรื่องใดคือเรื่องจริง เรื่องใดคือเรื่องที่สร้างขึ้น และยังสามารถวิเคราะห์ถึงเนื้อหา เป้าหมาย และความต้องการของสื่อละคร บทบาทของตัวละครในเรื่องฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ได้ สามารถประเมินคุณค่าสื่อละคร เรื่อง ฮอว์ไทม์ วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ตามความถูกต้อง เหมาะสมของเนื้อหาสื่อละครได้ และสามารถประเมินคุณค่า เนื้อหา ด้านคุณธรรมจริยธรรมของสื่อได้ และยังสามารถโน้มน้าวโน้มนำสร้างสรรค์ หรือสื่อสาร มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการผลิตสื่อละคร และเมื่อรับชมแล้วสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง จากการรับชมละคร สอดคล้องกับ ขจรจิต บุณนา (2551) กล่าวว่า วัยรุ่นที่มี เพศ อายุ ลักษณะการอยู่อาศัย ความบ่อยครั้งของการเปิดรับสื่อและช่วงเวลาที่เปิดรับสื่อของวัยรุ่นที่ต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัยรุ่นในยุคปัจจุบันมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ มีความสามารถส่วนบุคคลในเรื่องของทักษะในการใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว โดยเฉพาะทักษะทางคอมพิวเตอร์และการใช้อินเทอร์เน็ต อีกทั้งวัยรุ่นในปัจจุบันยังมีความสามารถทางสังคมในการสื่อสาร สร้างสรรค์เนื้อหา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านช่องทางต่างๆ ในขณะที่บุบผา เมฆศรีทองคำ และ ดนุลดา จามจรี (2554) มีความเห็นว่า การรู้เท่าทันสื่อเป็นกระบวนการพัฒนาการรู้เท่าทันสื่อที่เน้นการพัฒนาด้านความคิดหรือกระบวนการทางปัญญาที่ช่วยให้ผู้รับสารมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการรับ เลือก วิเคราะห์ ประเมิน แยกแยะ ตอบโต้แสดงความคิดเห็นต่อสื่ออย่างมีเหตุผล รู้ถึงผลกระทบของเนื้อหาสื่อว่ามีผลต่อพฤติกรรมได้อย่างไร โดยหลักการจัดการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วย แนวความคิดที่ว่าเนื้อหาสื่อทั้งหลายถูกสร้างขึ้นมา โดยใช้กลวิธีต่างๆ ทำให้จดจำ เข้าใจตามที่สื่อต้องการ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ต่างกัน ทำให้บุคคลอ่านเนื้อหาสื่อและรู้เท่าทันมากยิ่งขึ้นถึงค่านิยมและทัศนคติที่แฝงมากับสื่อ และต้องทำความเข้าใจที่ว่าเจตนาของเนื้อหาสื่อ คือ ผลประโยชน์และอำนาจ ทั้งนี้แนวคิดการออกแบบและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อการศึกษาการรู้เท่าทันสื่อประกอบด้วยการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบจากสื่อ วิเคราะห์การกระทำจากการอ่านภาษาของสื่อ ไตร่ตรองและสะท้อนกลับต่อสื่อ รวมทั้งปฏิบัติการโต้ตอบหรือสนับสนุนยอมรับต่อสื่อ

ส่วนระดับความคิดเห็นจากการรับชมละครเรื่อง ฮอว์โมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ใน 2 ด้าน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเห็นได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่ รับชมละครเพื่อความบันเทิงและสนุกสนาน แต่ก็ยังคิดว่าฉากจากในละคร มีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมเลียนแบบของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะฉากแสดงความรักระหว่างเพศเดียวกัน (ชายรักชาย/หญิงรักหญิง) ซึ่งอาจส่งผลให้วัยรุ่นเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมตามที่รับชม ซึ่งในลักษณะนี้อาจขึ้นอยู่กับลักษณะการเปิดรับสารของแต่ละบุคคลในการเลียนแบบพฤติกรรม สอดคล้องกับ ขจรจิต บุณนาค (2551) ที่มีแนวคิด ว่า วัยรุ่นในยุคปัจจุบันมีความสามารถในการเข้าถึงสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือ มีความสามารถส่วนบุคคลในเรื่องของทักษะในการใช้สื่อต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว โดยเฉพาะทักษะทางคอมพิวเตอร์และการใช้อินเทอร์เน็ต และวัยรุ่นในปัจจุบันยังมีความสามารถทางสังคมในการสื่อสาร สร้างสรรค์เนื้อหา เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมผ่านช่องทางต่างๆ

แต่ยังมีบางประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง คือ วัยรุ่นบางส่วนมีเมเนีย และต่อต้านจากการรับชมละครเรื่อง ฮอว์โมน วัยว้าวุ่น ซีซั่น 2 ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่า วัยรุ่นแต่ละคนมีประสบการณ์ร่วมต่อเนื้อหาของกลุ่มวัยรุ่นอาจแตกต่างกัน ซึ่งในแบบสอบถามไม่ได้ถามว่า วัยรุ่นเคยมีประสบการณ์เหมือนในฉากต่างๆ ในละครหรือไม่ เพราะถ้าวัยรุ่นเคยมีประสบการณ์เหมือนในละครมาก่อน วัยรุ่นก็อาจจะรู้สึกเฉยๆ กับฉากเหล่านั้น เพราะตนเองก็เคยประสบ หรือคุ้นเคยกับเหตุการณ์ดังกล่าวมาแล้ว แต่ถ้าวัยรุ่นคนใดไม่เคยมีประสบการณ์อย่างฉาก หรือเนื้อหาในละครนั้นมาก่อน ก็จะมีความรู้สึกต่อต้าน เพราะว่าตนเองยังไม่เคยพบเจอกับเหตุการณ์ หรือมีประสบการณ์ดังละครนั้นๆ วัยรุ่นก็จะมีความมองที่แตกต่างกันออกไป คือมองว่า ฉาก หรือเหตุการณ์เหล่านั้น ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ซึ่ง De Fleur and Dennis (2002) ได้กล่าวไว้ว่า พื้นฐานความแตกต่างของผู้รับสาร ทำให้ผู้รับสารมีความสนใจที่จะเปิดรับสารต่างกัน คือ บุคคลมีความแตกต่างกันในด้านบุคลิกภาพ และสถานภาพทางจิตวิทยาที่แตกต่างกัน มีผลทำให้การเลือกรับสารแตกต่างกัน ความแตกต่างดังกล่าวเป็นเพราะบุคคลมีการเรียนรู้ทางสภาพแวดล้อมที่มีความแตกต่างกัน และบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ก็จะได้รับการเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่ต่างกันไปด้วย การเรียนรู้สภาพแวดล้อมที่ต่างกันนี้ ทำให้บุคคลมีทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และบุคลิกภาพแตกต่างกันไปด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

จากการศึกษาผู้วิจัยใคร่เสนอแนะว่า ละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัยรุ่นเป็นสิ่งที่วัยรุ่นสนใจอยู่แล้ว โรงเรียนควรนำประเด็นเหล่านี้มาปรับใช้ในการเรียนการสอน แนะนำ และให้ความรู้ในเรื่องของการใช้ชีวิตในวัยรุ่น รวมถึงการรู้เท่าทันสื่อเหล่านั้น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์เพื่อขยายประเด็นการศึกษาในโอกาสต่อไป คือ ในการศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อที่ศึกษานี้เป็นสื่อที่เผยแพร่ได้รวดเร็ว และมีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบ และเนื้อหาตลอดเวลา ควรจะใช้เวลาในการศึกษาให้สั้นที่สุด เพราะเมื่อได้ผล

การศึกษามาแล้ว ผลการศึกษาที่ได้นั้นอาจจะเกินกว่าที่จะนำมาใช้ประโยชน์ ไม่ทันกับสื่อ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลการศึกษานั้นล้าสมัย ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้จริง

2.2 ผู้วิจัยพบประเด็นอื่นๆที่น่าสนใจ และเป็นประโยชน์เพื่อขยายประเด็นการศึกษาในโอกาสต่อไป คือ การศึกษาผลกระทบของสื่อละครที่มีจุดขายของเนื้อหาแบบใหม่ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมไทย หรือละครที่มีกลุ่มเป้าหมายที่กว้างขึ้น มีจำนวนผู้ชมมากขึ้น ที่สามารถเปลี่ยนรูปแบบ หรือมีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย

2.3

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยฉบับนี้จะสำเร็จลุล่วงไม่ได้ หากขาดความร่วมมือ และความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่ายที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ร่วมตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูล และขอขอบพระคุณ อาจารย์เอกชัย แสงโสภา ประธานสาขาวิชานิเทศศาสตร์ ที่ช่วยผลักดันให้เกิดงานวิจัยเล่มนี้ และขอขอบพระคุณอาจารย์ในสาขาวิชานิเทศศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจ ระหว่างการดำเนินงานวิจัย ทำงานวิจัยให้สำเร็จลุล่วง

และขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้ มา ณ ที่นี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

ขจรจิต บุณนาค. (2555). ความคิดเห็นของวัยรุ่นตอนต้นต่อการรู้เท่าทันสื่อ. การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ประจำปี 2555. ปทุมธานี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

บุบผา เมษศรีทองคำ และตรลดา จามจุรี. (2554). การรู้เท่าทันสื่อ : การก้าวทันบนโลกข่าวสาร. วารสารนักบริหาร ปีที่ 31 ฉบับที่ 2 : เมษายน - มิถุนายน 2554, คณะนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

เมทินีทองศรีเกตุ. (2552). พฤติกรรมการดูละครทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

อรนุช เลิศจรรยาภักซ์. (2541). หลักการเขียนบทโทรทัศน์. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

De Fleur and Dennis. (2002). Theories of Mass Communication. New York : McGraw Hill.